

yar

danska ríkinum miðsavna hjá danska ríkisdegnum. Tað vil siga øll lóggáva, ið varð samtykt í Føroyum, bleiv samtykt í Ríkisdegnum. Tí var umboðanin nógv meira týðningarmikil, tí tað var har man hevði ávirkan á lógarsmið og harvið føroysk viðurskipti.

Heimastýrslógin

Hendan støðan er sum heild óbroytt fram til 2. veraldarbardaga, tá Føroyar og Danmark verða hersett av Onglandi og Týsklandi og sambandið millum londini varð harvið munandi skert.

So meðan ríkisdagsumboðini ikki høvdu møguleikan at røkja sessirnar undir krígnum, fekk Løgtingið størri heimildir og fekk við amtmanninum reelt lóg-gávuveld. Tá kriggið endaði var trupult at venda aftur til gomlu skipanina og endin bleiv Heimastýrslógin, ið hevur verið berandi stjórnarskipanin í Føroyum síðan 1948.

- Tá hendi eitt týðiligt skifti. Tá verður tað formelt sett í gildi, at Løgtingið hevur lóg-gávuveld í yvirtiknum føroyskum málum,

meðan lóggávan í felags málum verður í Danmark. Samstundis minkar uppgávan hjá føroysku ríkisdagsumboðunum, tí lóggávan verður flutt til Føroyar og yvirtikin A-mál nýtast ikki longur at fara gjøgnum danskar myndugleikar, vísir Hans Andrias Sølvará á.

Síðan er føroyska samfelagið farin gjøgnum eina tíð, har alsamt fleiri mál eru vorðin yvirtikin, ið áður vóru dansk málsøkir. Og so liðandi er meginparturin av lóg-gávuveldinum nú flutt til Føroyar, meðan nøkur fá mál eru eftir í Danmark. Men enntá í teimum málum hevur Løgtingið fingið størri ávirkan.

- Meginreglan er tann í dag, at føroysk lóggáva verður slett ikki samtykt á Fólkatíngi. Í staðin er tað Løgtingið, sum lóggevur í teimum málum gjøgnum ríkislógartilmælum. So í praksis er tað vorðið soleiðis, at í yvirtiknum málum lóggevur Løgtingið beinleiðis, men eisini tá tað snýr seg um tey økir, ið framvegis eru undir danskum ræði. Sostatt hevur Løgtingið yvirtikið tað mesta av arbeiðinum, ið áður lá undir fólkatingsumboðunum, sigur søgufrøðingurin.

Umhugsan sít arbeiði

Tað at Løgtingið í stóran mun hevur yvirtikið tær uppgávur, ið

áður lógu hjá fólkatingsumboðunum ger, at umboðini mugu sjálvi skipa sít arbeiði í dag, metir søgufrøðingurin.

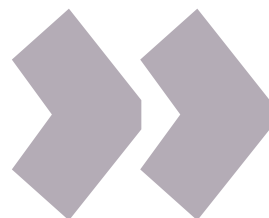
- Fólkatingsumboðini hava nógv størri rúmd at skapa sít arbeiði í dag enn fyrr, tá tað var føroysk lóggáva, ið bleiv samtykt í Ríkisdegnum. Tá var teirra uppgáva at halda eyga við og royna at ávirka lóggávuni, ið fór at verða sett í gildi í Føroyum. Tann uppgávan er so at siga ikki til longur, tí Løgtingið hevur yvirtikið tann partin. So onkursvegna mugu tey umdefinera sína uppgávu til at vera okkurt slag av umboðsmönnum í Danmark, sigur hann.

Søgufrøðingurin væntar tó ikki,

at tað verður í nærmastu framtíð, at sessirnir verða avtiknir, tí man skal minnst til upprunaliga endamálið við teimum.

- Fólkatingssessirnir eru eisini ein máti at knýta Føroyar nærri Danmark. Tað var ætlanin longu í 1830'um, tá vit fingur umboðan. So har er eitt slag av tilknýti, ið verður skapt við sessunum, ið merkir nakað fyrri bæði danir og teir føroyingar, ið ynskja at Føroyar verða verandi partur av danska ríkinum. Tey vilja varðveita sambandið, hóast teir ikki merkja so nógv í dag, sigur Hans Andrias Sølvará og leggur afturat.

- Men um hugt verður í ein søguligum høpi, hevur rákið verið tað, at teir fáa ein minni og minni týðning fyrri føroyska politikk. Um teir einaferð verða avtiknir fer tíðin at vísa, men tað er ikki ósannlíkt, at teir glíða burtur.

- Hetta er upprunin til fólkatingsumboðini, ið vit kenna í dag. Tey koma frá teimum báðum umboðum, ið Føroyar fingur í teimum danskum tingunum, tá vallógin kom í gildi í 1851.